

KIRKKO AVOINNA TYHJÄLLE SYLILLE

Tyhjän sylin messu- ja hartauskaava

Hanna Hakala

Opinnäytetyö, kevät 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Länsi, Pori

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön suuntautumis-
vaihtoehto

Sosionomi (AMK) +diakoni

TIIVISTELMÄ

Hakala, Hanna. KIRKKO AVOINNA TYHJÄLLE SYLILLE. Tyhjän sylin messu- ja hartauskaava. Pori, kevät 2010, 48 s., 9 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Länsi Pori. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyöni oli produktio, jonka tarkoituksena oli suunnitella Tyhjän sylin tilaisuuksiin kaavat sekä antaa ideoita ja neuvoja tilaisuuden järjestämiseen. Tyhjän sylin messu järjestettiin yhteistyössä Euran seurakunnan kanssa Euran kirkossa 11.2.2010.

Raportissa kuvataan Tyhjän sylin messun ja hartauden kaavojen suunnittelua ja valmistelua. Valmis messu toteutettiin Euran seurakunnassa. Tyhjän sylin messun kaava suunniteltiin viikkomessun kaavan pohjalta. Teoria pohjana käytettiin ehtoollisen ja ripin teoriaa. Lisäksi teoriana olivat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiat ja ajatukset erilaisten jumalanpalvelusten tarpeesta. Idea kaavoihin tuli Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:ltä. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Simpukka- ja Käpy-yhdistyksen kanssa.

Lapsettomuus on ajankohtainen aihe, sillä monet parit kärsivät siitä. Tyhjän sylin tilaisuudet vastaavat tarpeeseen. Raportissa käsitellään Tyhjän sylin tilaisuuksia myös kirkon näkökulmasta.

Kaavat suunniteltiin malleiksi, jotta jatkossa seurakunnat voisivat hyödyntää niitä. Messuun osallistuneiden määrä ja hyvä palaute osoittivat, että pienilläkin paikkakunnilla on kysyntää tällaiselle messulle. Raportin liitteenä ovat valmistuneet kaavat sekä Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkonen.

Asiasanat: produktio, messu, hartaustilaisuudet, lapsettomuus, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Käpy - Lapsikuolemaperheet ry

ABSTRACT

Hakala, Hanna.

Evangelical Lutheran Church of Finland is Opened for Empty Arms. Patterns Created for the Empty Arms Mass and Devotion.

48p., 9 appendices. Language: Finnish. Pori, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services + Deacon.

This thesis was a project the purpose of which was to create patterns and give advice and ideas for organizing occasions called Empty Arms. The Empty Arms Mass was carried out in co-operation with the parish of Eura in the Eura church in February 11, 2010.

The planning phase of the patterns created for the Empty Arms Mass and Devotion is presented in the report. Also the realisation phase of these patterns in the Eura church is described in the report. The pattern for the Empty Arms Mass is based on the pattern of the Weekday Mass. The strategies and opinions of the Evangelical Lutheran Church of Finland about the necessity of diverse worship services as well as theory of confession and holy communion are used as sources to form the theory basis of the report. The idea for these occasions came from the Finnish Infertility Association called Lapsettomien yhdistys Simpukka ry. The thesis was made in co-operation with the Simpukka Association and with the Käpy Association which is a support group for families who have lost their children.

Childlessness is a very current topic because many couples suffer from it. That is why the Empty Arms occasions are needed. Also the church's point of view concerning the Empty Arms occasions is examined in the report.

The patterns were created as models so that it would be easier for the parishes to organize these occasions in the future. The number of persons who took part in the Mass and the positive feedback showed that these occasions are needed also in smaller localities. The created patterns and Tips How to Organize an Empty Arms Occasion - booklet are as appendices in the report.

Keywords: project, mass, devotions, childlessness, association Simpukka, association Käpy

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 TIE JUMALAN SYLIIN	5
2 SIMPUKKA JA KÄPY LAPSETTOMIEN JA LAPSENSA MENETTÄNEIDEN TUKENA	7
3 KIRKKO AVOINNA TYHJÄLLE SYLILLE	8
4 IDEASTA KOHTI VALMISTA TYÖTÄ	11
5 TYHJÄN SYLIN MESSUSTA VOIMAA ARKEEN	14
6 TYHJÄN SYLIN MESSU EURASSA	17
6.1 Messun valmistelua	18
6.2 Messun toteutus	19
7 TYHJÄN SYLIN MESSUN JÄLKEEN	21
7.1. Messusta saamani palaute	22
7.2 Oma arviointini messusta	23
8 AINA OPPII UUTTA	24
LÄHTEET	26

LIITE 1: Tyhjän sylin messun kaava

LIITE 2: Tyhjän sylin hartauden kaava

LIITE 3: Tyhjän sylin messun mainos

LIITE 4: Artikkelit Alasatakunta-lehdessä

LIITE 5: Tyhjän sylin messu 11.2.2010

LIITE 6: Esirukous

LIITE 7: Puhe

LIITE 8: Itkemättömät itkut -runo

LIITE 9: Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkonen

1 TIE JUMALAN SYLIIN

Kaikilla messuun osallistujilla ei välttämättä ole itsellä lapsia, vaikka haluaisikin. Tällöin voi olla epämiellyttävää istua messussa lapsiperheiden keskellä. Tyhjän sylin messussa ja hartaudessa saa hiljentyä lapsettomuuskokemuksen, lapsen menetyksen tai ylipäänsä tyhjän sylin kanssa. Tyhjän sylin tilaisuuksia järjestetään lapsettomuuden, keskenmenon, raskauden keskeytyksen, kuolleen lapsen syntymän tai lapsen kuoleman kokeneille ja heidän läheisilleen (Oinonen 2006). Usein niitä ovat seurakunnan lisäksi järjestämässä Lapsettomien yhdistys Simpukka ry ja Käpy - Lapsikuolemaperheet ry. Ensimmäinen Tyhjän sylin messu on järjestetty Porissa 1990-luvun puolivälin tienoilla.

Simpukka-yhdistykseltä tuli idea messu- ja hartauskaavan tekemiseen, jotta heillä olisi tarjota seurakunnille valmiit pohjat sekä ideoita Tyhjän sylin tilaisuuden toteuttamiseen. Suunnittelin kaavat Tyhjän sylin messuun ja hartauteen osana produktiomuotoista opinnäytetyötäni yhdessä Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n kanssa. Tyhjän sylin messun toteutin suunnittelemani kaavan pohjalta Euran seurakunnassa. Oma ammatillinen kasvuni ja työelämäyhteistyö toteutuvat, jotka ovat Diakonia-ammattikorkeakoulun tuottamia edellytyksiä. (Kivirinta, Kuokkanen, Määttä & Ockenström 2007, 32). Opinnäytetyön kirjallinen osa on raportti ja Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkonen, joka on tiivis info-paketti tyhjän sylin aiheesta.

Simpukka-yhdistyksen toiminnanjohtaja Anne Lindforsin mukaan seurakunnat kyselevät välillä, millainen Tyhjän sylin tilaisuuden pitäisi olla. Seurakunnat olisivat ehkä halukkaita järjestämään Tyhjän sylin tilaisuuksia, mutta kaava tai malli on puuttunut. (Anne Lindfors. Henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2009.) Opinnäytetyöni tuo apua tähän ongelmaan. Läheskään kaikille seurakuntien työntekijöille Tyhjän sylin messu tai hartaus ei ole tuttu käsite. Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkosesta voi lukea nopeasti, mistä on kyse. Opinnäytetyöni lisää myös Simpukka-yhdistyksen tuntemista sekä tietoutta lapsettomuudesta. Toivon Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden

järjestäjälle -vihkosen innostavan seurakuntia järjestämään Tyhjän sylin messuja ja hartauksia.

Aihe on ajankohtainen, sillä Simpukka-yhdistys ja lapsettomuusteema ovat olleet lähiaikoina esillä. Lapsettomuudesta ja siihen liittyvistä aiheista on alettu keskustella julkisuudessa yhä enemmän. Lisäksi erilaiset hedelmöitys- ja lapsettomuushoidot ovat herättäneet julkisuudessa huomiota. Suomen ensimmäinen hedelmöityshoitolaki tehtiin vuonna 2006 ja se astui voimaan syksyllä 2007. (Laki hedelmöityshoidoista). Se herätti silloin paljon keskustelua. Lapsettomuus kokonaisuudessaan on yleinen ongelma, sillä joka viides suomalainen pari kärsii hedelmättömyydestä (Simpukka-yhdistys i.a.).

Myös seurakunnissa erilaiset messut ovat nyt ajankohtainen aihe, sillä kävijämäärät kirkkojen normaaleissa jumalanpalveluksissa vähenevät ja uusia toimintoja kehitellään. Kirkon sisälläkin on hyvin ristiriitaisia mielipiteitä jumalanpalvelusten monimuotoistamisesta ja uudistamisesta. Törmäsinikin opinnäytetyöni alkuvaiheessa kysymykseen siitä, ovatko Tyhjän sylin tilaisuudet tarpeellisia. Tämä kysymys jäi mieleeni, ja olen sitä miettinyt prosessin aikana.

Tavoitteena on, että seurakunnat kokisivat suunnittelemani kaavat käyttökelpoiksi ja Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkosesta olisi apua mahdollisimman monelle. Toisena tavoitteena on, että kohderyhmä eli lapsettomat tai lapsensa menettäneet kokevat saavansa suunnittelemani messusta ja hartaudesta jotain itselleen. Tahtoisin messun tai hartauden antavan hetken levähdyksen ja tunteen siitä, etteivät he ole surunsa kanssa yksin. Tyhjän sylin tilaisuus tuo lievitystä tuskaan, joka on aiheutunut lapsen menetyksestä, tai siitä, ettei ehkä koskaan tule saamaan lasta. Haluan ihmisten kokevan lohdutusta ja turvallisuuden tunnetta; Jumala kannattelee meitä, ja hoitaa asiat parhain päin. Jokainen voi jäädä oman tyhjän sylinsä kanssa Hänen syliinsä.

2 SIMPUKKA JA KÄPY LAPSETTOMIEN JA LAPSENSA MENETTÄNEIDEN TUKENA

Simpukka-yhdistys on perustettu vuonna 1988. Nimenä oli aluksi Saisimmepa Lapsen ry ja sen jälkeen Lapsettomien tuki ry. Vuonna 2006 nimeksi tuli nykyinen Lapsettomien yhdistys Simpukka ry. Yhdistyksen tarkoituksena on, että tahattomasti lapsettomat voivat yhteiskunnassa hyvin. Tarkoituksensa täyttämiseksi Simpukka ry tarjoaa vertaistukea ja tekee yhteistyötä muun muassa hoitohenkilöstön, adoptiojärjestöjen ja terapeuttien kanssa. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.)

Simpukka-yhdistys on tarkoitettu lapsettomien parien lisäksi myös niille, jotka ovat saaneet lapsen esimerkiksi hoidoilla tai adoptoimalla. Yhdistys julkaisee Simpukka-jäsenlehteä sekä tarjoaa tietoa hedelmöityshoidoista ja lapsettomuuden psyykkisestä puolesta. Lisäksi yhdistys järjestää aihepiiristä luentoja ja koulutusta sekä koordinoi eri puolilla Suomea toimivia vertaisryhmiä. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.)

Simpukka-yhdistys määrittelee uuden strategiansa mukaan lapsettomiksi naiset ja miehet, jotka kokevat tahatonta lapsettomuutta. Yhdistys painottaa olennaisinta olevan ihmisen oman tunteen siitä, ettei voi saada lasta tai lisää lapsia, vaikka haluaisi. Lapsettomuus voi johtua siis monesta syystä. Lapsettomuuskokeemus voi olla osa elämää edelleen, vaikka olisi saanutkin lapsen tai päätenyt elämään yksin tai kaksin. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.) Hedelmöityshoitojen avulla moni pari saa lopulta lapsen, mutta prosessi on pitkä ja henkisesti raskas (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry i.a.).

Yhdistys määrittelee lapsettomuudeksi myös muista syistä kuin hedelmättömyydestä johtuvan lapsettomuuden. Esimerkiksi sairaus, lääkitys tai sairauden hoito voi olla esteenä. Suru lapsettomuudesta voi olla myös silloin, jos ei ole puolisoa tai puoliso ei halua lapsia. Tällaisissa tilanteissa voi olla vieläkin vaikeampaa. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry i.a.)

Käpy - Lapsikuolemaperheet ry on kaikkien lapsensa menettäneiden tukiyhdistys. Se oli ennen nimeltään Kätkyt- ja lapsikuolemaperheiden yhdistys Käpy ry. Yhdistyksen toimintamuotoja ovat tuki-, tiedotus- ja tutkimustoiminta. Käpyyhdistyksen koordinoimia vertaistukiryhmiä toimii usealla paikkakunnalla ympäri Suomea. Myös työssään lapsensa menettäneitä kohtaavat voivat kysyä neuvoja yhdistykseltä. (Käpy - Lapsikuolemaperheet ry, i.a.)

3 KIRKKO AVOINNA TYHJÄLLE SYLILLE

Messulla eli ehtoollisjumalanpalveluksella tarkoitetaan jumalanpalvelusta, jossa vietetään ehtoollista. Messu, jota perinteisesti vietetään kirkoissa sunnuntaisin, on seurakunnan jumalanpalveluselämän keskus. Tavallisen messun lisäksi on erilaisia messuja, kuten esimerkiksi viikkomessu tai erilaiset teemamessut. Viikkomessua vietetään sunnuntain päämessua yksinkertaisemmin ja koruttomammin. (Sariola 1998, 13 - 14,149.) Yleensäkin messujen rakenteessa on mahdollista huomioida kirkkovuoden ajankohta sekä perinteet ja messun toteuttajien lukumäärä. Jumalan sana ja sen saarnaaminen sekä ehtoollisen sakramentti ovat messun ydin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000, 17).

Ehtoollisen yhteyteen kuuluu aina rippi eli synnintunnustus ja -päästö (Kirkkohallitus 2000, 4). Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa se on Kristuksen asettama pyhä toimitus syntien anteeksi saamiseksi. Messussa rippi tarkoittaa yhteistä rippiä eli liturgi lukee yhteisen synnintunnustuksen tai se luetaan yhteen äänen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Sen jälkeen liturgi lukee synninpäästön ja vakuuttaa, että synnit ovat annettu anteeksi.

Tyhjän sylin tilaisuuden voi järjestää hartautena, jolloin ei vietetä ehtoollista. Hartaus on yleensäkin vapaamuotoinen ja sisältää rukousta, hiljentymistä, Raamatun lukua ja musiikkia. Hartaudessa ei tarvitse olla synnintunnustusta ja -päästöä.

Hämeen Kansanlähetyksen Tampereen aluetyöntekijä Ilkka Päiväsaari kirjoittaa kolumnissaan Uusi tie -lehdessä siitä, miten kirkkoon kohdistuu hyvin paljon odotuksia. Hänen mukaansa tästä kertoo muun muassa se, että on paljon eri ryhmille suunnattuja messuja: Pop-messu, Sateenkaarimessu, Metallimessu, Tyhjän sylin messu ja paljon muita. (Päiväsaari 2009.) En ollut aiemmin ajatellut, että erilaisia messuja voisi olla liikaa. Mielestäni on hyvä ja tarpeellista, että järjestetään erilaisia messuja. Kuitenkin on myös tavallisia jumalanpalveluksia, jonne koko seurakuntaväki vauvasta vaariin on tervetullut samaan aikaan.

Myös arkkipiispa Jukka Paarma on sitä mieltä, etteivät Tyhjän sylin tilaisuudet ole vain jokin muodikas lisä seurakuntien tarjontaan. Arkkipiispa on pitänyt Kirkolliskokouksen avauspuheensa 9.5.2005 aiheesta Lapsen ensisijaiset oikeudet hedelmöityshoidossa. Puheessaan hän käsitteli myös lapsettomuutta. Hän sanoi Tyhjän sylin messujen olevan osoitus siitä, että kirkko haluaa auttaa ja tukea lapsettomia. Arkkipiispa painottaa, että vaikka kirkko korostaa perheen merkitystä, on muistettava myös lapsettomat ja yksinäiset. Heikin tarvitsevat kirkon tukea. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2005.) Harri Koskela kirjoittaa Pro Gradu -tutkielmansa loppupäätöksissä, että tuettaessa lapsensa menettänyttä ihmistä tulee muistaa myös hengelliset kysymykset (Koskela 2007, 119).

Evangelisluterilaisen kirkon nelivuotiskertomuksessa vuosista 2000 - 2003 todetaan, että jumalanpalveluksen yhteisöllisyyttä on kehitettävä tähän aikaan sopivammaksi (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2004). Mielestäni erilaiset messut tukevat yhteisöllisyyttä, kun koolla on samassa elämänvaiheessa tai tilanteessa olevia ihmisiä. Tietysti ne voivat lisätä myös ryhmiin jakamisen tunnetta. Samassa nelivuotiskertomuksessa kerrotaan piispa Voitto Huotarinen ehdottaneen kutsujumalanpalveluksien lisäämistä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2004). Kutsujumalanpalveluksilla tarkoitetaan jumalanpalveluksia, joihin lähetetään tietyille ryhmälle kutsut etukäteen ja jumalanpalvelus on suunnattu heille.

Uudemmassa kirkon nelivuotiskertomuksessa vuosista 2004-2007 kerrotaan ihmisten kokevan Gallup Ecclesiastica 2007 -kyselyn mukaan jumalanpalvelukset omasta elämästä etäisiksi ja vain vähän mielenkiintoa herättäviksi (Suomen

evankelis-luterilainen kirkko, 2008). Johanna Räsänen tekemä tutkimus on samoilla linjoilla (Räsänen 1996, 81). Mielestäni tällaiset erityisjumalanpalvelukset, kuten Tyhjän sylin messu, voivat tulla lähemmäksi omaa elämää ja samalla tehdä seurakunnan toimintaa ja työntekijöitä tutummaksi. Muiden kuin työntekijöiden on helpompi osallistua messun toteutukseenkin, kun teema on itselle läheinen.

Kirkko 2015 -strategian mukaan muissa kuin pääjumalanpalveluksissa osanottajien määrä on ollut hieman kasvussa eli ihmiset menevät mieluummin joihinkin erityisjumalanpalveluksiin. Samassa strategiassa puhutaan siitä, miten kirkko tavoittaa vuonna 2015 jäsenensä vähintään viisi kertaa vuodessa. Mielestäni Tyhjän sylin tilaisuudet ovat hyvä tapa kohdata kirkon jäseniä, sillä seurakuntien työntekijät eivät tapaa lapsettomia perhekerhoissa tai ristiäisissä. Lapsensa menettäneet saattavat jäädä hautajaisten jälkeen yksin, ilman yhteyttä seurakuntaan. Strategiassa kerrotaan seurakunnan palvelevan kirkollisissa toimituksissa jäseniään elämän eri vaiheissa, julistavan evankeliumia ja rukoilevan yhdessä ihmisten kanssa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009.) Mielestäni Tyhjän sylin tilaisuudet ovat tärkeä osa lapsettomien ja lapsensa menettäneiden ihmisten kohtaamista ja heidän palvelemistaan tietyssä elämäntilanteessa. Lapsettomille messussa tai hartaudessa on olennaista, että siellä heillä on aika ja paikka surra menetystä. Koska mitään näkyvää ei ole menetetty, ei ole tavaltaan mitään sururituuaalia: ei hautaa, ei tiettyä päivää, jolloin menetys on tapahtunut jne. (Lindfors Anne, henkilökohtainen tiedonanto 24.2.2010.)

Diakonia- ja sosiaalityössä onkin tärkeää muistaa, ettei tueta vain lapsetonta tai lapsensa menettänyttä, vaan jokainen ihminen on myös muuta. Ihminen on jakamaton kokonaisuus, joka koostuu hengestä, sielusta ja ruumiista. Nämä ovat vaikutuksessa keskenään ja ovat tärkeitä osia ihmisissä. Niinpä ne kaikki, ihmisen elämäntilanne, sosiaaliset suhteet sekä henkinen ja hengellinen hyvinvointi tulee huomioida. (Aalto & Hanhiova 2009, 11)

Tyhjän sylin tilaisuudet sopivat hyvin diakoniseen näkökulmaan. Diakoniatyön vuosikirjassa Olli J. Vuoristo kertoo Suomenlinnassa vietetystä Tyhjän sylin rukouksesta. Hänen mukaansa diakoninen ulottuvuus löytyy siitä, ettei osallis-

tujilta edellyttä kirkollista osaamista. Osallistujat saavat olla palveltavina, heidän ei tarvitse tehdä mitään. (Veikkola 2004, 92) Jokainen saa olla sellainen kuin on Tyhjän sylin tilaisuuksissa ja surra omaa suruaan sekä olla palveltavana. Vuoristo nostaa yhtenä diakonisena teemana myös työntekijöiden ajankäytön uhruksen. Tyhjän sylin rukoushetki Suomenlinnassa ja Tyhjän sylin tilaisuudet yleensäkin järjestetään, vaikka osallistujia ei olisi montaa. (Veikkola 2004, 92 - 93) Mielestäni tämä on hieno periaate, ettei aina lasketa osallistujien määrää, sillä yksikin ihminen on tärkeä. On hienoa, jos edes yksi ihminen saa itselleen jotain ja kokee Tyhjän sylin tilaisuuden merkityksellisenä.

Harri Koskelan mukaan lapsen menetys voi vaikuttaa vanhempien hengelliseen elämään joko lisäämällä tai vähentämällä sitä. Hän nostaa tutkimuksensa tuloksista esiin rukoilemisen, seurakuntasuhteen ja Raamatun lukemisen. (Koskela 2007, 105.) Tyhjän sylin tilaisuudet voivat olla yksi tapa päästä seurakuntasuhteeseen lapsen menetyksen jälkeen. Koskelan tutkimuksen mukaan seurakunnallinen aktiivisuus ja Raamatun lukeminen saattavat lisääntyä lapsen menetyksen jälkeen. Toisaalta tutkimuksessa oli havaittavissa, että kiinnostus Jumalaa ja seurakuntaa kohtaan saattaa loppua kokonaan lapsen kuoleman jälkeen. Kiinnostus ja yhteys kuitenkin voivat palautua tai lisääntyä, kun suruprosessi etenee. (Koskela 2007, 105 - 108) Tämän takia ehkä Tyhjän sylin tilaisuuksiinkin tulee osallistujia, joiden menetyksestä on jo aikaa.

4 IDEASTA KOHTI VALMISTA TYÖTÄ

Olen ollut koko opinnäytetyöprosessin ajan hyvin innostunut mielenkiintoisesta aiheestani. Oma motivaatiotani on lisännyt aiheen työelämälähtöisyys ja ajan kohtaisuus. Opinnäytetyöprosessini alkoi syksyllä 2008, jolloin sain tämän aiheen opinnäytetyötorilta. Messun kaavan suunnittelu ja Simpukka-yhdistys vaikuttivat molemmat mielenkiintoisilta. Tuolloin opinnoissani ei ollut vielä meneillään opinnäytetyöhön liittyviä kursseja tai verstaita, joten aluksi se oli vain mielessäni. Heti alkuvaiheessa minulle oli selvää, että haluan tehdä opinnäytetyön

yksin. Tammikuussa 2009 alkoi ensimmäinen opinnäytetyökurssi, jolloin esimerkiksi äidinkielen harjoituksissa jo kirjoitin alustavaa tutkimussuunnitelmaa aiheestani.

Tutustuin aluksi Simpukka-yhdistykseen ja lapsettomuuteen sekä aiemmin järjestettyjen Tyhjän sylin messujen ja hartauksien kaavoihin. En ollut aiemmin kuullut Tyhjän sylin tilaisuuksista, mutta kiinnostuin niistä heti. Simpukka-yhdistys oli minulle vieras, mutta vähitellen se alkoi tulla tutummaksi. Lukemalla Simpukka-lehtiä ja tutkimalla yhdistyksen kotisivuja aloin saada kuvaa, millainen yhdistys se oikein on ja keitä on jäseninä.

Tutkimussuunnitelmaa tehdessäni keräsin teoretietoa aiheesta. Tuolloin alkoi selkiytyä, mitä teen ja mihin eri tahoihin pitää olla yhteydessä. Oli mukavaa alkaa suunnitella kaavaa messuun ja hartauteen, sillä minulle jumalanpalvelus on tuttu ja rakas. Opinnäytetyössä oli mielenkiintoista yhdistää jumalanpalvelus ja yhdistys, sillä olen kiinnostunut yhdistystoiminnasta ja niiden tarjoamista palveluista. Tutkimussuunnitelma valmistui keväällä 2009. Kesällä hankin lisää lähdemateriaalia, johon syksyn aikana perehdyin. Syksyllä 2009 päätin tehdä kaksi kaavaa, toisen messuun ja toisen hartauteen. Tähän päätökseen tulin osallistuttuani molempiin ja havaitessani, että molempia järjestetään. Alusta asti olen ollut tasaisin väliajoin yhteydessä Simpukka-yhdistykseen.

Osallistuin Tyhjän sylin kirkkoiltaan Länsi-Porin seurakunnassa 28.10.2009 ja Tyhjän sylin messuun Tampereen Viinikan seurakunnassa 8.11.2009. Osallistumiseni näihin tilaisuuksiin oli oppimisprosessini kannalta tärkeää, sillä en ollut koskaan aikaisemmin osallistunut vastaaviin. Olisi ollut vaikea suunnitella kaavoja, jos en olisi koskaan ollut itse osallistujana kyseisissä tilaisuuksissa. Oli hyvä, ettei minulla ollut noissa tilaisuuksissa mitään tehtävää, vaan sain vain istua ja olla yksi osallistujista. Länsi-Porin Tyhjän sylin kirkkoillasta opin erityisesti, että osallistujista joku voi olla menettänyt lapsensa kauan aikaa sitten. Menetyks ei muutu, vaikka aikaa olisi jo 20 vuotta. Tyhjän sylin tilaisuudet ovatkin tärkeitä, koska esimerkiksi lapsettomilla tai keskenmenon kokeneilla ei välttämättä ole mitään hautaa tai muuta paikkaa, jossa menettämänsä lasta voisi muistella. Lapsettomilla ei ole välttämättä konkreettista menetystä, joten he tarvitsevat

omanlaisensa tilaisuuden, jossa ymmärretään, mitä tyhjä syli merkitsee. Tyhjän sylin tilaisuudet voivat olla joillekin hautajaisten kaltaiset, sillä ehkä hautajaisia ei ole aikanaan vietetty.

Viinikan seurakunnan Tyhjän sylin messussa oli esitteitä Käpy- ja Simpukka-yhdistyksistä. Messun jälkeen oivalsin, että Tyhjän sylin tilaisuudet ovat myös muille kuin lapsettomille. Sitä ennen olin keskittynyt opinnäytetyössänikin enemmän lapsettomiin kuin lapsensa menettäneihin. Sen jälkeen otin Käpy-yhdistyksen näkökulmaa mukaan kirjalliseen työhöni. Kuitenkin työssäni on mukana enemmän Simpukka-yhdistys ja lapsettomuus-teema, sillä olen ollut enemmän yhteistyössä Simpukka-yhdistyksen kanssa.

Olen ollut innostunut tästä aiheesta ja pyrkinyt seuraamaan ajankohtaisia lapsettomuuteen liittyviä uutisia ja televisiosta tulleita keskusteluohjelmia. Innostustani on lisännyt se, että olen kiinnostunut yhdistystoiminnasta. Olen suorittanut kaksi harjoitteluani yhdistyksissä tai projekteissa, ja ne ovat olleet molemmat todella antoisia. Kolmannen sektorin toiminta on alkanut kiinnostaa minua yhä enemmän tämän opinnäytetyöni vaikutuksesta. Simpukka-yhdistyksen toiminnanjohtaja on ollut avulias ja vastannut aina kysymyksiini, joita minulle on lapsettomuudesta ja yhdistyksen toiminnasta syntynyt opinnäytetyöprosessin aikana.

Sen jälkeen, kun messu Euran seurakunnassa oli onnistuneesti ohi, sain lisää intoa kirjoittamiseen. Olin todella iloinen ja innoissani siitä, että sain messun järjestettyä ja opinnäytetyöni edistyi. Opinnäytetyöni loppuvaiheessa päätin tehdä Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkosen, joka on varsinaista kirjallista raporttia tiiviimpi info-paketti. Vihkonen auttaa Tyhjän sylin messun tai hartauden suunnittelussa, kun on jotain mistä aloittaa ja ottaa ideoita. Yhdistykset voivat tarjota sitä avuksi, kun seurakunnat kyselevät, millainen esimerkiksi Tyhjän sylin messun pitäisi olla.

Kaavat jäävät käyttöön Simpukka-yhdistykselle, jonka kautta ne välittyvät seurakunnille. Simpukka-yhdistys tulee tiedottamaan Tyhjän sylin tilaisuuksista seurakunnille valmistuneen Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle

-vihkosen avulla. Lisäksi Euran seurakunnalle messukaava jää käytettäväksi myöhemminkin.

Työni tulee esille Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyötietokantaan pdf-muotoisena sekä Diakonia-ammattikorkeakoulun Lännen Porin toimipaikan kirjastoon kirjallisena. Toimitan opinnäytetyöni kirjallisena myös Simpukka-yhdistykselle sekä Satakunnan keskussairaalan sairaalapastorille, joka pyysi sitä. Messukaava tulee Simpukka-yhdistyksen verkkosivuille pdf-muotoisena, jolloin sieltä sitä voivat käyttää esimerkiksi kaikki seurakunnat, jotka haluavat messun järjestää. Ennen opinnäytetyöni julkaisua olen hyväksyttänyt sen sekä Vinkkejä tyhjän sylin tilaisuuden järjestäjälle -vihkosen Simpukka- ja Käpy-yhdistyksellä. Se lisää työni luotettavuutta sekä eettisyyttä.

5 TYHJÄN SYLIN MESSUSTA VOIMAA ARKEEN

Pyysin toiveita ja ideoita messukaavaan Simpukka-yhdistyksen Porin vertaistukiryhmältä. Porin vertaistukiryhmän vetäjä keräsi toiveita ja ideoita ryhmän tapaamisessa ja hän lähetti ne sähköpostilla minulle. Toiveista kävi ilmi, että Tyhjän sylin tilaisuudelta toivotaan yhteistä hiljentymishetkeä vertaistensa kanssa. Varsinaista saarnaa tai synnintunnustusta ja synninpäästöä ei mielellään haluttaisi. Ymmärrän tämän, sillä ihmiset syyttävät muutenkin lapsettomuudesta itseään ja saattavat mieltää ripin syyllistäväksi eivätkä vapauttavaksi.

Rippi kuitenkin kuuluu ehtoollisen yhteyteen. Vaikka synnintunnustus toisaalta saattaakin lisätä ihmisen syyllisyydentunnetta omasta lapsettomuudestaan tai lapsen kuolemasta, ei sitä voi jättää pois ehtoollisen sisältävästä Tyhjän sylin messusta. Synnintunnustuksen tarkoitus ei ole lisätä kenenkään syyllisyydentunnetta vaan valmistaa ihmistä ehtoolliselle, sillä jokainen tarvitsee Jumalan anteeksiantoa. (Kirkkohallitus 2000, 4.) Synnintunnustus ja synninpäästö voivat olla esimerkiksi lapsen menetyksestä tai lapsettomuudesta johtuvien omien katkeruuden tunteiden tunnustamista ja niistä vapautumista. (Kekäläinen, Merja.

Henkilökohtainen tiedonanto 21.12.2009.) Tämän oivaltaminen avasi minullekin uuden näkökulman siihen, mitä rippi voi Tyhjän sylin messussa olla.

Spiritualiteetin käsikirjassa Juha Pihkala kertoo ehtoolliseen merkitsevän kristitylle uskon ja toivon vahvistusta, syntien anteeksiantoa, syvää yhteyttä Kristukseen ja toisiin kristittyihin. Ehtoollinen antaa voimaa arjessa toteutettavaan rakkauteen ja lähimmäisten palvelemiseen. (Pihkala 2003, 232). Mielestäni tällaiset ajatukset ehtoollisesta koskettavat lapsettomia tai lapsensa menettäneitä. Ajattelen ehtoollisen olevan Tyhjän sylin messussa hieno tilaisuus päästä armopöytänsä yhdessä sellaisten ihmisten kanssa, joilla on samoja kokemuksia.

Seppo Häyrynen kirjoittaa Spiritualiteetin käsikirjassa rukouksesta ja sen merkityksestä kristitylle. Rukous on tärkeä osa Tyhjän sylin tilaisuuksia ja usein niissä onkin mahdollisuus jättää esirukouspyyntöjä. Häyrysen mukaan oleellista Raamatun opetuksessa rukouksesta on kehoitus uskollisuuteen, kärsivällisyyteen ja kestävyys. Lisäksi arjen keskellä rukous ilmenee huokauksina, jotka ovat voiman ja tyyneyden pyytämistä elämäntehtävän toteuttamiseen sekä rakkauten ja vanhurskauden toteuttamiseen inhimillisen rajallisuuden ja synnin keskellä. (Häyrynen 2003, 259.) Mielestäni nuo Häyrysen ajatukset rukouksesta sopivat hyvin juuri lapsettomille tai lapsensa menettäneille ja heidän tilanteisiinsa.

Tyhjän sylin messun kaavan suunnittelin viikkomessun kaavan pohjalta, sillä viikkomessu on rakenteellisesti väljä, ja sopii siis hyvin tällaiseen messuun. (Sariola 1998, 149.) Suunnittelemani kaavassa sisennettynä merkityt kohdat ovat viikkomessun kaavan mukaan sellaisia, jotka voi jättää pois (liite 1). (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000, 51.) Eurassa toteutetussa messussa kohdat 15. ja 16. jätettiin pois, ja mielestäni se oli hyvä ratkaisu. Näin tilaisuus ei vaikuttanut liikaa tavalliselta messulta, vaan pysyi lyhyempänä ja kevyempänä. Tehdessäni Euran Tyhjän sylin messua varten ohjelmalehtistä, muutin jo suunnittelemani kaavasta kahta kohtaa. Vaihdoin 4. ja 5. kohdan paikkoja keskenään, sillä minusta rukous sopii hyvin jatkoksi alkusanoihin ja sen jälkeen on hyvä jatkaa laululla.

Ripin siirsin raamatunluvun ja puheen jälkeen, koska se on viikkomessun kaa-
van mukaan mahdollista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000, 52.) Pää-
dyin tähän, koska mielestäni on hyvä, ettei se ole aivan heti kirkkoon tultaessa.
Muutenkin se sopii hyvin lähemmäksi ehtoollista. Seurakunnan työntekijät
kommentoivat valintaani. He kertoivat ripin olevan yleensä aivan alussa, koska
ihmisen ajatellaan sen jälkeen olevan vapautunut ja voivan ottaa Jumalan sa-
nan vastaan. Minusta on hyvä, että ennen rippiä saa jo hieman rauhoittua ja ri-
pin jälkeen on valmis ehtoolliselle. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Aame-
nesta öylättiin -sanastossa ripin kerrotaan merkitsevän messussa nimenomaan
valmistautumista syntien anteeksiantamuksen ateriaan eli ehtoolliseen (Suo-
men evankelis-luterilainen kirkko i.a).

Saarnan paikalla on lapsettomuuden kokeneen tai jonkun muun lyhyt puheen-
vuoro. Varsinaista saarnaa tällaisesta arasta ja kipeästä aiheesta voisi olla vai-
kea pitää, eikä se minusta oikein tunnu sopivaltakaan. Saarnan paikalla voi kui-
tenkin olla lyhyt, hengellinen puhe. Vaikka yleensä Jumalan sana, saarna, on
messun ydin, voi pelkkä lyhyt tekstikin Raamatusta antaa ihmiselle paljon. Yh-
dessä illan tunnelman kanssa jokin pienikin Raamatun sana voi jäädä pitkäksi
aikaa ihmisen mieleen.

Suunnittelin hartauskaavan, joka on liitteessä 2. Tyhjän sylin hartauteen sopisi
pohjaksi myös jokin kirkkokäsikirjasta löytyvistä päivän rukoushetkien kaavoista.
(Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000, 81 - 117) Suunnittelemani kaa-
vassa olen käyttänyt mallina vanhoja Tyhjän sylin hartauksia. Kaavan yhteyteen
kirjoitin muutamia esimerkkejä sopivista Raamatun kohdista, virsistä ja hengelli-
sistä lauluista.

Piispainkokous otti syyskuussa 2009 kantaa jumalanpalveluksen uudistukseen.
Kokouksen mukaan jumalanpalveluksen tulee olla kiireetön. Seurakunnan tulee
panostaa myös ennen ja jälkeen jumalanpalveluksen tapahtuvaan ihmisten koh-
taamiseen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009.) Tyhjän sylin tilaisuuksien
jälkeen järjestetään usein teehetki, joka sopiikin hyvin tuohon piispainko-
kouksen kehotukseen. Tällöin osallistujilla on mahdollisuus tutustua ja keskus-
tella keskenään tai seurakunnan työntekijän kanssa. Lisäksi tuollaisen arkaluon-

teisen tapahtuman jälkeen sopii hyvin, että saa vielä hetken levähtää eikä tarvitse lähteä suoraan kotiin.

6 TYHJÄN SYLIN MESSU EURASSA

Yhteistyöseurakunnaksi valitsin Euran seurakunnan, jonka työntekijät ovat minulle entuudestaan tuttuja, sillä se on kotiseurakuntani. Euran seurakunta on 1.1.2009 alkaen koostunut Honkilahden, Hinnerjoen, Euran ja Kiukaisten alueista, joilla kaikilla on edelleen oma kirkkonsa. (Euran seurakunta i.a.) Seurakuntalaisia oli vuoden 2009 lopussa yhteensä noin 11 200 (Euran seurakunta 2010). Eurassa tai lähiseurakunnissa ei ole aikaisemmin järjestetty Tyhjän sylin messua tai hartautta, joten mielestäni oli hienoa järjestää sellainen ensimmäistä kertaa. Simpukka-yhdistyksen toiminnanjohtajan mukaan messun voi yhtä hyvin järjestää Eurassa, mutta isommassa seurakunnassa paikalle voisi tulla enemmän ihmisiä. Tätä mieltä olivat myös seurakunnan työntekijät. Ajattelin, että Eurassa osallistujia voi tulla yhtä paljon kuin muuallakin. Syksyllä osallistuessani Länsi-Porin ja Tampereen Viinikan seurakuntien vastaavanlaisiin tilaisuuksiin molemmissa osallistujia oli alle kymmenen.

Seurakunnan koostuessa neljästä eri alueesta, ovat välimatkat kirkkojen välillä pitkät. Messu oli Eurassa Euran kirkossa, sillä se on keskeisimmällä paikalla. Sinne ei ole liian pitkä matka Hinnerjoelta, Honkilahdelta tai Kiukaisistakaan. Sillä esimerkiksi Hinnerjoen tai Honkilahden kirkkoon ei välttämättä tulisi muualta ihmisiä.

6.1 Messun valmistelua

Tyhjän sylin messuun oli silti vielä suunniteltavaa, vaikka varsinainen messun runko olikin valmis. Seurakunnasta yhteistyöhön messua varten tulivat pappi, kanttori ja diakoniatyöntekijä, joka oli minun ja seurakunnan välillä yhteyshenkilönä sekä messun suunnittelussa mukana. Hän olisi ollut apuna, jos olisin tarvinnut vinkkejä puheeseen tai esirukoukseen tai niiden pitämiseen. Olin etukäteen kaksi kertaa puhelinyhteydessä Euran seurakunnan diakoniatyöntekijään Messun valmistelusta meillä oli yhteispalaveri Euran seurakuntakeskuksessa 20.1.2010, jossa paikalla olivat pastori, kanttori, diakoni ja minä. Palaverissa sovimme, mitkä ovat kenenkin tehtävät. Minä sain osallistua messun toteuttamiseen niin paljon, kuin halusin. Sovimme, että pappi toimii liturgina ja minä pidän puheen. Minä lupasin suunnitella ja jakaa messusta mainoksen. Tehtävänäni oli myös valmistella ohjelmalehtinen ja toimittaa se sitten kanttorille tulostusta varten. Diakonin tehtävä messussa oli jakaa ohjelmalehtiset ja toivottaa ihmiset ovella tervetulleiksi.

Palaverissa keskustelimme ajatuksestani järjestää teehetki messun jälkeen. Työntekijät eivät innostuneet siitä. He perustelivat mielipidettään sillä, että pienellä paikkakunnalla ihmiset eivät jäisi keskustelemaan arkaluonteisista asioista. Lisäksi osallistujien määrää oli vaikea arvioida etukäteen, kun messu oli ensimmäinen Tyhjän sylin messu Eurassa. Ymmärsin sitten itsekkin, että teehetken järjestäminen tuottaisi vain ylimääräistä vaivaa. Etukäteen kun ei tiedetty, tuleeko osallistujia tai kuinka moni jäisi teelle.

Messun toteutuspäivänä olin vielä yhteydessä suntioon ja varmistin käytännön asioita. Minua jännitti etukäteen, tuleeko paikalle ketään. Valmistelin messua kuitenkin rukouksella ja luotin siihen, että Jumala itse on messussa läsnä ja ohjaa toteutusta.

Suunnittelin messusta mainoksen (liite 3). Otin itse valokuvan enkelistä ja tui-kusta, ja sitä saa hyödyntää vapaasti tulevaisuudessakin. Halusin saada mainoksesta kauniin ja herkän, sillä aihekin on arkaluonteinen, joten kovin räikeä ja huomiota herättävä mainos ei sopisi. Yritin levittää mainosta paljon, jotta mah-

dollisimman moni saisi tiedon messusta eikä osallistujamäärä jäisi tiedonpuutteen takia vähäiseksi. Jaoin mainosta Honkilahden, Hinnerjoen ja Euran kirjastoihin, Honkilahden neuvolaan sekä Hinnerjoen ja Euran kauppoihin. Diakoniamattikorkeakoulu Lännen Porin toimipaikassa oli myös mainos. Lisäksi lähetin mainoksen sähköpostina Hinnerjoen, Euran ja Kiukaisten neuvoloihin, sillä niissä minulla ei ollut mahdollisuutta mennä käymään. Ilmoitin messusta myös Satakunnan keskussairaalan sairaalapastorille. Messusta oli mainos myös Simpukka- ja Käpy-yhdistysten internet-sivuilla ja ilmoitin erikseen myös Simpukkeyhdistyksen Turun ja Porin vertaistukiryhmille. Tiedot messusta olivat myös Euran seurakuntatiedoissa Alasatakunta-lehdessä, jossa tilaisuudesta oli etukäteen pieni juttu (Alasatakunta 28.1.2010, liite 4).

6.2 Messun toteutus

Tyhjän sylin messu oli 11.2.2010 klo 19 Euran kirkossa, joka on aika iso ja vanha, pitkänmallinen kivikirkko. Siellä on vanhanaikaiset penkkirivit, kirkon värit ovat vaaleat ja valoisat. Suntio oli sytyttänyt lyhdyn ulos kirkon portaille ja sisällä kirkon takaosassa oli kaunis pöytä, jossa oli kukka-asetelma, enkeli ja kynttilä. Mielestäni nämä sopivat hyvin Tyhjän sylin messuun ja loivat mukavaa tunnelmaa ja vastaanottivat ihmiset heti sisään tullessa. Diakoni ohjasi ihmiset ovella istumaan kirkon etuosaan, jotta kaikki istuisivat hieman lähekkäin.

kuva:
Hanna
Hakala

Etukäteen olimme sopineet, ettemme tee kirkkoon mitään aiheeseen sopivaa asetelmapöytään kirkon etuosaan, jottei se ole tiellä ehtoolliselle mennessä. Kirkossa oli kuitenkin kirkkovuoden aikaan kuuluvat yksinkertaiset ja kauniit koristelut, jotka sopivat Tyhjän sylin messuun hyvin. Valaistusta oli tavallista vähemmän, jotta tunnelma pysyi tilaisuuteen sopivana. Valokuvia minulla ei itse messusta ole, sillä valokuvaaminen olisi varmasti ollut osallistujista epämiellyttävää. Otin muutaman kuvan kuitenkin ennen messua, jotta kirkkotilasta on helpompi muodostaa käsitystä.

Liitteessä 5 on messun ohjelmalehtinen, joka oli oikeasti kaksipuolinen ja A5-kokoinen. Liturgina messussa toimi pappi. Minä luin Raamattua ja pidin puheen sekä luin runon ja yhteisen esirukouksen. Puheeni ja kaikki lukemani tekstit löytyvät liitteistä (liitteet 6-8). Messun lopuksi sanoin kiitossanat sekä kättelin ovella ihmiset ja jokainen sai mukaansa pienen muistolapun. Halusin antaa jokaiselle jonkin pienen muiston, ja mielestäni pienet raamatunlauseet tai ajatelmät sopivat siihen hyvin. Messu kesti kokonaisuudessaan noin 45 minuuttia ja osallistujia oli yhteensä 23.

Puhe ja esirukous olivat minun itse suunnittelemani. Mielestäni esirukous kuulostaa aidommalta ja siihen on helpompi samaistua, kun se on itse arkikielellä tehty (liite 6). Puhetta tehdessäni yritin suunnitella sen niin, etten ainakaan vähättelisi kenenkään tunteita tai viestittäisi, että kuvittelen tietäväni, miltä muista tuntuu. Kuitenkin halusin, että puhe koskettaisi eikä olisi vain kauniita sanoja. Puhuin suoraan sydämestäni ja aidosti omista tuntemuksistani kyseisen Raamatun kohdan pohjalta. (liite 7.)

Pidin puheeni lukupulpetista, vaikka olisin saanut mennä saarnatuoliin. Koin kuitenkin lukupulpetin sopivan paremmin minulle ja Tyhjän sylin messuun. Minusta tuntui, että jos menisin saarnatuoliin, yrittäisin olla ihmisten yläpuolella ja parempi kuin olenkaan. Johanna Räsänen tekemän tutkimuksen mukaan lukupulpetin käyttö saarnatuolin sijaan edistää seurakuntalaisten mielestä tasaveroisuutta ja pappien ja seurakuntalaisten välistä yhteyttä (Räsänen 1996, 177). Ajattelin, että lukupulpetista on mukavampi puhua Tyhjän sylin messussa, jossa ei edes ole varsinaista saarnaa. Mielestäni tuollaisessa arkaluontoisessa ja

osallistujamäärältään vähäisessä tilaisuudessa olisi vaikea puhua ylhäältä saarnatuolista, osallistujien yläpuolelta. Tilaisuuden arkaluontoisuuden huomiointi puhepaikan valinnassa on osa työni eettisyyttä.

Runon Itkemättömät itkut valitsin messuun, koska mielestäni se sopi hyvin tuollaiseen tilaisuuteen (Kaskinen 1999,15 liite 8). Runossa tuodaan mielestäni kauniisti surun keskelle lohdutusta ja toivoa. Runo sopi teemaltaan hyvin yhteen myös puheeni kanssa. Esirukous alkoi runon jälkeen, joten viittasin siinä runoon.

Kanttori lauloi ja soitti hengellisiä lauluja alkuun, puheen ja ehtoollisen välissä sekä ehtoollisen aikana. Olimme keskustelleet palaverissa lauluista, jotka sopivat messuun. Hänellä oli muutamia ehdotuksia ja minä olin myös tutustunut lauluihin etukäteen. Pohdimme yhdessä sopivia lauluja, ja hänen valittavakseen jäi muutama laulu, jotka hän soitti ja lauloi messussa. Laulut sopivat hyvin teemaan ja puheeseeni.

7 TYHJÄN SYLIN MESSUN JÄLKEEN

Olin todella iloinen onnistuneen messun jälkeen. Tunsin, että olin tehnyt parhaani ja onnistunut. Alussa kohtaamani kysymys Tyhjän sylin messujen tarpeellisuudesta sai positiivisen vastauksen ainakin Eurassa järjestetyn messun perusteella.

Kyselin palautetta työntekijöiltä messun jälkeen sekä muutamat osallistujat saivat poistuessaan jotain kommentteja messusta. Tilaisuuden arkaluonteisuuden vuoksi oli eettisesti oikein, etten kysynyt palautetta esimerkiksi lomakkeilla kaikilta osallistujilta. Enkä oikein tiennyt, mitä siinä sitten olisi arvioitu. Kyselin jälkeinpäin tutuilta messuun osallistuneilta palautetta. Lisäksi seurakunnan työntekijät antoivat suullisesti palautetta. Rakentavaa palautetta olisin kaivannut lisää.

Jatkossa minun pitää olla huoleellisempi ja varmistaa aina, kuka on luvannut tehdä minkäkin asian. Kanttori lupasi yhteisessä palaverissamme kopioida ohjelmalehtiset messua varten. Hän olikin unohtanut asian ja muistanut, että diakoni tekee sen. Diakoni taas kysyi minulta kirkossa ennen messun alkua, olivatko ne minulla mukana. Kanttori kuitenkin ehti käydä kopioimassa lehtiset, ja tilanteesta selvittiin hyvin. Olin lähettänyt lehtisen sähköpostitse kanttorille hyvissä ajoin ja tavallaan jo unohtanut koko lehtisen, joten en ymmärtänyt varmistaa enää edellisenä päivänä, että lehtiset ovat valmiina.

Messu oli eettisesti oikeudenmukainen, sillä osallistuminen perustui vapaaehtoisuuteen. Lisäksi osallistujien tai palautetta antaneiden nimet eivät tule esille tässä kirjallisessa raportissani.

7.1. Messusta saamani palaute

Pappi piti puhettani hyvin kauniina. Lisäksi sain palautetta, että se oli hengellinen ja koskettava, mutta ei mässäillyt tunteilla. Yleisesti työntekijöiltä tuli palautetta, että tilaisuudessa oli rauhallinen ja koskettava tunnelma. Suoriuduin omista osuuksistani hyvin. Pappi kehui erityisesti messun loppua, että se kulkee hienosti loppuun kiitosvirrellä, siunauksella ja päätösvirrellä.

Mielestäni oli yllättävää, että aivan vieraatkin ihmiset halusivat minua kirkosta lähtiessään, kun itse olisin vain kätellyt. Eräskin nainen kuiskutti korvaani, että kiitos paljon, oli todella hyvä puhe ja liikuttava runo. Muutama kysyi, voisiko lukeaani runoa saada, ja yksi pyysi myös lukemaani esirukousta itselleen. Pyyksin heidän sähköpostiosoitteensa, ja lähetin heille runon ja esirukouksen. Nämä pyynnöt kertovat mielestäni siitä, että ihmiset pitivät tilaisuudesta.

Kyselyäni toiveita ja ideoita Simpukka-yhdistyksen Porin vertaistukiryhmältä, ei toiveissa ollut ehtoollista. Eräs Eurassa Tyhjän sylin messuun osallistuneista kuitenkin kiitteli juuri ehtoollista. Melkein kaikki messuun osallistuneet osallistuvat myös ehtoolliselle, joten mielestäni ihmiset kokivat sen mukavaksi ja tarpeelliseksi.

7.2 Oma arviointini messusta

Mielestäni suoriuduin Tyhjän sylin messusta hyvin. Olin suunnitellut kaavat hyvin ja tehnyt ohjelmalehtisen valmiiksi. Lisäksi valmistauduin puheeseeni huolella ja yritin valita samaa teemaa kulkemaan puheessani, runossa ja esirukouksessa. Saamani palautteen mukaan onnistuin siinä hyvin.

Monet sanoivat puheeni olleen koskettava. Uskon, että perehtymiseni Simpukka- ja Käpy- yhdistyksiin auttoi. Olen lukenut Simpukka-yhdistyksen lehteä sekä muita julkaisuja ja tutustunut molempien yhdistysten internet-sivuihin sekä niillä käytävään keskusteluun. Näin olen saanut kuvan siitä, millaisten asioiden parissa yhdistysten jäsenet kamppailevat ja miltä heistä tuntuu. Se, että valmistelin puheen rukouksella ja puhuin aidosti siitä, mihin uskon ja mitä ajattelen, välittyi varmasti kuulijoille.

Puheen suunnittelusta ja pitämisessä oivalsin erään asian. Etukäteen mietin, että minun pitää opetella puheeni ulkoa. Ajattelin, että voin sen silloin pitää sujuvasti ilman paperiin vilkuilua. Ottaisin mukaan pieniä lappuja, joissa olisi tukisaanoja ja -lauseita. Aloin kuitenkin jännittää, että jos en muistaisikaan pelkkien tukimerkintöjen avulla koko puhetta. Puhe oli sen verran pitkä, että sitä olisi vaikea oppia ulkoa. Päätin lopulta ottaa sen kokonaan kirjoitettuna mukaani. Luin sen läpi kuitenkin niin monta kertaa, että osasin sen sujuvasti. Kirkossa huomasin, että se oli hyvä valinta. Jos en olisi ottanut sitä kokonaan paperille kirjoitettuna mukaani, olisin pitänyt sen aivan omalla murteellani. Sellainen täysin vapaamuotoinen ja rento puhetyyli ei kuitenkaan olisi sopinut kirkkoon. Ymmärsin sen nyt. On kuitenkin eri asia, että lukee aivan suoraan paperista, kuin että pitää kuulijoihin katsekontaktia lukiessaan.

Diakoniatyöntekijä ei ollut suunnitteluvaiheessa vakuuttunut Tyhjän sylin messun onnistumisesta Euran seurakunnassa. Hän arveli, ettei pienellä paikkakunnalla ehkä tule osallistujia. Varsinaisessa messussa hän oli positiivisin mielin mukana. Se, ettei hän ollut alussa innostunut, sai minussa aikaan näyttämisen halun ja sen, että ainakin yritin parhaani. Messun osallistujien määrä osoittikin, että joskus on hyvä olla hieman rohkea ja kokeilla jotain uutta. Messun järjes-

tämisestä minulle jäi todella hyvä mieli. Mielestäni kokonaisuudessaan messu ja sen suunnittelu onnistuivat hyvin.

8 AINA OPPII UUTTA

Mielestäni Eurassa järjestetty Tyhjän sylin messu osoitti, että tällaisille messuille on tarvetta. Eräs messuun osallistunut sanoi, että on hienoa, kun Eurassakin järjestetään jotain tällaista. Myös diakoniatyöntekijä totesi jälkepäin tällaiselle messulle olevan Euran alueella kysyntää.

Huomasin, kuinka usein oletetaan, että kaikilla pareilla on lapsia. Ja jos ei ole, ajatellaan sen olevan heidän oma valintansa. Lapsettomuus on edelleen vaiettu ja salattu aihe. Tätä tehdessäni sain tietää yllättävän monen tuttavanikin olevan Simpukka-yhdistyksen jäsen, kun kerroin tekeväni tästä aiheesta opinnäytetyötä. Opinnäytetyöni imaisi minutkin niin mukaansa, että jossain vaiheessa huomasin kuvittelevani olevani lapseton ja olin varma, etten saa koskaan omia lapsia ilman hoitoja. Huomasin, että minulle oli tullut aika synkkä kuva siitä, ettei nykyään kenellekään synny lapsia ilman apukeinoja.

Ymmärsin, kuinka tärkeitä yhdistykset ovat vertaistuen antajina, ja miten suuri merkitys sillä toisten antamalla tuella onkaan. Tämän prosessin aikana huomasin, kuinka merkittävä kolmas sektori on palveluiden tuottajana. Lapsettomille tai lapsensa menettäneille ei mikään muu taho tarjoa tai osaisi tarjota vertaistukea yhtä hyvin kuin heidän itse perustamansa yhdistys. Lisäksi yhdistysten merkitys etujen ajajana ja mielipiteiden ja ajatusten esiintuojana on suuri. Opinnäytetyöni aikana yhteistyö molempien yhdistysten, Simpukka- ja Käpy ry:n kanssa toimi todella hyvin. Molemmat yhdistykset pitivät opinnäytetyöni valmistumista tärkeänä ja heille merkittävänä.

Opinnäytetyöprosessin aikana kasvoinkin ammatillisesti ja prosessin aikana tulleista kokemuksista on varmasti hyötyä tulevassa diakonin ammatissa. Myös so-

sionomin ammatissa näistä kokemuksistani on hyötyä, voinhan silloinkin työskennellä lapsettomien parissa. Koen tärkeäksi sen, että tutustuin kahteen yhdistykseen ja osaan nyt ohjata lapsensa menettäneitä tai lapsettomia ottamaan näihin yhteyttä.

Opin todella paljon messusta ja sen sisällöstä ja merkityksistä. Messun sisältö ja merkitys aukesivat minulle aivan uudella tavalla. Eurassa pidetyn messun suunnitteleminen oli mielestäni mukavaa. Etukäteen jännitin, miten oma puheeni sujuu ja mitä mieltä kuulijat ovat siitä. Mutta lukiessani puhettani siellä huomasin, kuinka paljon nautin siitä. Mielestäni oli hienoa kertoa ihmisille, mitä minulle nousi Raamatun tekstistä mieleen ja yrittää antaa heille voimauttavia ajatuksia.

Tulevaisuudessa joku voisi järjestää Eurassa toisen messun ja sen voisi toteuttaa kokeilemalla jotain uutta. Uskon tämän raportin rohkaisevan myös muita järjestämään Tyhjän sylin tilaisuuden pienessä seurakunnassa tai pienellä paikkakunnalla. Nyt kun Eurassa on pidetty Tyhjän sylin messu, voisi sinne olla sopivaa tehdä hautausmaalle Tyhjän sylin kivi.

Minulle sopi hyvin se, että olen tehnyt opinnäytetyöni yksin. Pidän yleensäkin enemmän yksilötehtävistä ja nautin siitä, että sain kirjoittaa työtäni, milloin halusin. En kuitenkaan kokenut olevani yksinäinen työtä tehdessäni, sillä yhteistyö Simpukka-yhdistyksen kanssa oli toimivaa. Lisäksi koulun opinnäytetyöverstaat ja oma opponentti olivat tukena opinnäytetyötä tehdessäni.

LÄHTEET

- Aalto, Kirsti & Hanhiova, Marjaana 2009. Ihmisen hengelliset tarpeet. Teoksessa Aalto & Gothóni (toim.) Ihmisen lähellä. Hengellisyys hoitotyössä. 1.painos. Helsinki: Kirjapaja, 9-24.
- Alasatakunta 28.1.2010. Tyhjän sylin messu kirkossa. 61.vuosikerta. 7. numero.
- Euran seurakunta i.a. Seurakunnan esittely. Viitattu 8.3.2010.
<http://www.euranseurakunta.fi/seurakunnan-esittely/>
- Euran seurakunta 2010. Lue tilastoja vuodelta 2009. Viitattu 8.3.2010.
<http://www.euranseurakunta.fi/2010/01/26/lue-tilastoja-vuodelta-2009/>
- Häyrynen, Seppo 2003. Rukous arjen keskellä. Teoksessa Häyrynen, Kotila & Vatanen (toimituskunta) Spiritualiteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 259-265.
- Kaskinen, Anna-Mari 1999. Itkemättömät itkut. Teoksessa Kaskinen, Laaksonen & Simojoki Lauluja särkyneille. Helsinki: Karas-sana, 15.
- Kekäläinen, Merja 2009. Diakoniatyöntekijä. Euran seurakunta. Puhelinkeskustelu 21.12.
- Kirkkohallitus 2000. Palvelkaa Herraa iloiten. Jumalanpalveluksen opas. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2000:6. 2.painos 2001.
- Kivirinta, Mervi; Kuokkanen, Ritva; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. 4. uud. laitos. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Koskela, Harri 2007. Lapsen menetys ja vanhemman spiritualiteetti. Joensuun yliopisto. Teologinen tiedekunta. Pro Gradu -tutkielma. Viitattu 23.3.2010. http://epublications.uef.fi/pub/URN_NBN_fi_joy-20090062/URN_NBN_fi_joy-20090062.pdf
- Käpy - Lapsikuolemaperheet ry. <http://www.kapy.fi/> Viitattu 19.1.2010.
- Laki hedelmöityshoidoista 2006/1237, 22.12.2006. Viitattu 16.11.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061237>

- Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010. Tietoa, tunnetta, vertaistukea ja vaikuttamista. Strategia 2010-2015.
- Lapsettomien yhdistys Simpukka ry i.a. Viitattu 17.3.2010.
<http://www.simpukka-yhdistys.fi/lapsettomuus.php>
- Lindfors, Anne 2009. Toiminnanjohtaja. Lapsettomien yhdistys Simpukka ry. Tampere. Sähköpostiviesti 6.10. Vastaanottaja Hanna Hakala. Tuloste tekijän hallussa.
- Lindfors, Anne 2010. Toiminnanjohtaja. Lapsettomien yhdistys Simpukka ry. Tampere. Sähköpostiviesti 24.2. Vastaanottaja Hanna Hakala. Tuloste tekijän hallussa.
- Oinonen, Tuuli 2006. Tyhjän sylin messu lohduttaa. Haikara 1 / 2006, 22-23.
- Pihkala, Juha 2003. Ehtoollinen. Teoksessa Häyrynen, Kotila & Vatanen (toimintuskunta) Spiritualiteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 221-232.
- Päiväsaari, Ilkka 2009. Sisustajan silmää. Uusi Tie 15.1.2009, 5.
- Räsänen, Johanna 1996. Jumalanpalvelus minun makuuni. Kirkossa harvoin käyvien näkemyksiä. Kirkon tutkimuskeskus. Sarja B Nro 77. Jyväskylä.
- Sariola, Yrjö 1998. Mennään messuun. Johdatus uudistuvaan jumalanpalvelukseen. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Aamenesta öylättiin -sanasto. Viitattu 4.4.2010. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Rippi>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000. Jumalanpalvelusten kirja. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkokäsikirja 1. 1.painos. Pieksämäki: Suomen kirkon sisälähetysseura.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2004. Kirkko muutosten keskellä. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 2000-2003. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 89. Viitattu 24.2.2009.
http://www.evl.fi/nelivuotiskertomus2000_2003/kehitys/kaksi.htm
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2005. Kirkon tiedotuskeskus 9.5.2005. Lapsen oikeudet ovat ensisijaiset hedelmöityshoidoissa - Arkipiispa Jukka Paarman avauspuhe Kirkolliskokouksessa 9.5.2005. Viitattu 3.10.2009.
<http://213.250.93.194/asiakas/evl/ktuutiset.nsf/45a7bb2db5c79b9ac>

2256c9e005786b4/6d07d0b13ada8a9cc2256ffc00256569?OpenDocument

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2007. Kirkko 2015 strategia. Meidän kirkko- osallisuuden yhteisö. Sarja C 2007: 10. Viitattu 22.9.2009.

http://www.evl.fi/seurakuntarakenne/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2008. Monikasvoinen kirkko. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 2004-2007. Viitattu 20.2.2010.

http://www.evl.fi/kkh/ktk/nelivuotiskertomus2004_2007/kertomus.pdf

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009. Piispainkokous 8.-9.9.2009:

Jumalanpalveluksen tulee olla kiireetön, mutta ei liian pitkä. Uutinen 9.9.2009. Viitattu 23.9.2009.

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/F5D176466EB0F529C225762C004242FF?OpenDocument&lang=FI>

Vuoristo, Olli 2004. Tyhjän sylin rukoushetki Suomenlinnan kirkossa. Teoksessa Veikkola, Juhani (päätoim.) Diakonian vuosikirja 2004.

Jumalanpalvelus ja diakonia. Diakonia ry. Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö, 87-94.

LIITE 1: TYHJÄN SYLIN MESSU**I JOHDANTO**

1. Alkuvirsi, psalmi, musiikkia...
2. ALKUSIUNAUS
3. JOHDANTOSANAT Osallistujat ja kirkkovuoden ajankohta
huomioiden...
4. RUKOUS
5. VIRSI

II SANA

6. RAAMATUNLUKUA
7. PUHE
8. YHTEINEN RIPPI
Synnintunnustus
Synninpäästö
9. USKONTUNNUSTUS
10. VIRSI TAI MUSIIKKIA

11. YHTEINEN ESIRUKOUS**III EHTOOLLINEN**

12. MUSIIKKIA TAI RUNO
(kolehti)
13. EHTOOLLISRUKOUS
14. ISÄ MEIDÄN
15. HERRAN RAUHA
16. JUMALAN KARITSA
17. EHTOOLLISEN VIETTO
(musiikkia)
18. KIITOSVIRSI

IV PÄÄTÖS

19. SIUNAUS
20. PÄÄTÖSMUSIIKKI

LIITE 2: TYHJÄN SYLIN HARTAUS

1. JOHDANTO
2. MUSIIKKIA
3. PSALMITEKSTEJÄ
4. MUSIIKKIA
5. PUHE
6. RUKOUS
7. HERRAN SIUNAUUS
8. PÄÄTÖSMUSIIKKI

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia Raamatun kohtia

PS. 42, 94, 121, 139, 142, Joh. 6:38-40

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia hengellisiä lauluja

Muista niitä; Käy, Herra, meitä siunaamaan; Hän ohitse ei kulje; Sinua siunata tahdon; Älä pelkää; Mua tartu käteen Herra; Särkyneille; Valon hymni; Kuule minun ääneni; Uskon salaisuus; Sinun varaasi

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia virsiä

338, 397, 444, 471, 517, 555, 563

Tyhjän sylin messu

Euran kirkossa

torstaina 11.2.2010 klo 19.00

- hiljentyä rukouksen, musiikin ja Raamatun äärellä

- vietetään ehtoollista

- lapsettomuuden, keskenmenon, raskauden keskeytyksen, kuolleen lapsen syntymisen tai lapsen kuoleman kohdanneille

- Mukana

seurakuntapastori Isadora Reuna

kanttori Mikko Pelkonen

diakoniopiskelija Hanna Hakala

diakoni Merja Kekäläinen

- Järjestää

Euran seurakunta

kuva:Hanna Hakala

LIITE 4: Artikkelit Alasatakunta-lehdessä

Alasatakunta, torstai 28.1.2010

Tyhjän sylin messu kirkossa

Euran kirkossa vietetään Tyhjän sylin messua torstaina 11. helmikuuta. Messu on tarkoitettu lapsettomuuden, keskenmenon, raskauden keskeytyksen, kuolleen lapsen syntymisen tai lapsen kuoleman kohdanneille. Messussa hiljennetään rukouksen, musiikin ja Raamatun äärellä sekä vietetään ehtoollista.

Kello 19 alkavassa messussa ovat mukana seurakuntapastori Isadora Reuna, diakoniopiskelija Hanna Hakala, kanttori Mikko Pelkonen ja diakoni Merja Kekäläinen.

Tyhjän sylin messuja on järjestetty aiemminkin, mutta ei Euran seurakunnassa.

Kaavat Tyhjän sylin messuun ja hartauteen ovat syntyneet Honkilahden Lelaisista kotoisin olevan Hanna Hakalan opinnäytetyönä Diakonia-ammattikorkeakoulun Porin yksikössä. Hän on tehnyt kaavat yhdessä lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n kanssa.

LIITE 5: Tyhjän sylin messu 11.2.2010

Niin kaunis on maa

(Kari Rydman)

Alkumusiiikki

Johdanto

Virsi 338

Raamatunluku ja puhe

Yhteinen rippi

Uskontunnustus

Yhteislaulu "Niin kaunis on maa"

Runo "Itkemättömät itkut"

Esirukous

Ehtoollinen

Kiitosvirsi 397

Herran siunaus

Päätösvirsi 548

1. Aurinko nousee, on kastetta maassa. Aika on herätä,
nousta ja lähteä, kohdata ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa, niin korkea taivas, soi lintujen lau-
lusta kukkiva kunnas ja varjoiset veet, niin varjoiset veet.

2. Päivä on kirkas, vain metsässä tuulee. Aika on naurun
ja leikin ja riemun, mukana ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa..

3. Aurinko laskee, jo pitenee varjot. Aika on eron ja jäähy-
väisten. Poissa on ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa...

LIITE 6: Esirukous

Pyhä Jumala, Rakas Taivaallinen Isämme

Kiitos näistä ihmisistä, jotka ovat tulleet tänään tänne. Sinä tiedät jokaisen tilanteen, ole sinä läsnä ja vahvista meitä.

Tuomme eteesi kaikki omat itkemättömät itkumme.

Pyhä Jumala, me rukoilemme niiden puolesta, jotka eivät ole saaneet lasta. Rukoilemme niiden puolesta, joista ei tullutkaan isovanhempia.

Jumala, sinä näet heidät, jotka ovat menettäneet lapsensa. Ole heidän tukeaan.

Tuomme eteesi kaikki ne, joiden syli on tyhjä. Anna läheisille voimaa ja ymmärrystä rinnalla kulkemiseen. Auta meitä näkemään elämän hyvät asiat ja pienetkin ilon aiheet.

Tuomme eteesi omat rakkaamme. Kuule myös hiljaiset rukouksemme.

Kiitos Jumala, että kuulet meitä.

Tätä rukoilemme poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Aamen.

LIITE 7: Puhe

Aluksi Ps 139: 1-18

Hyvät läsnäolijat,

Tämä psalmi on minulle ainakin sellainen lohduttava ja rohkaiseva. Siksi halusin lukea sen teille. Jokaisella on elämässään joskus vaikeaa. Meilläkin, ketä olemme nyt täällä, voi olla mielessä paljon miksi -kysymyksiä elämän vaikeisiin tilanteisiin liittyen. Miksi näin tapahtui? Miksi juuri minulle? Tai sitten sydämessä voi olla paljon surua. Kaikki nämä ovat sellaisia asioita, joihin ei ole kunnollista selitystä. Kysymykset jäävät ilman vastausta.

Mieleeni tulee nuorten hengellinen laulu, jossa lauletaan ”Emme tiedä voimasi määrää, salaisuus suuruutes on. Kasvata lapseesi luottamus loppumaton.”

Me emme tiedä Jumalan voimia tai tunne Hänen suunnitelmiaan, miksi jotain tapahtuu, koska laulun sanoin Hänen suuruutensa on meille salaisuus. Mutta Jumala tuntee meidät, vaikka me emme voi tietää hänen suunnitelmiaan. Psalmisakin sanottiin niin JAE 1. Siitäkin huolimatta, että omat voimat tai oma luottamus ei riitä, ei meillä ole hätää. Saamme toki yhtyä tuohon lauluun ja pyytää Jumalaa kasvattamaan luottamustamme, mutta saamme silloinkin turvautua siihen, että Jumala huolehtii meistä. Jumala kestää sen, että olemme katkeria tai vihaisia ja kiukuttelemme Hänelle. Hän ei silloinkaan hylkää meitä. Psalmisakin sanottiin. JAE 8.

Hän huolehtii myös rakkaistamme, heistäkin, jotka olemme joutuneet jo antamaan pois. Hän huolehtii myös lapsista, joita emme ole saaneet oppia tuntemaan. JAE 16.

Jumala kuuntelee meitä aina. Joskus se, että meitä sattuu, voikin kääntyä siunaukseksi. Kipu ja siunaus liittyvät toisiinsa. Joskus on vaikea erottaa, kumpi on kumpi. Sen saattaa huomata jälkeensä tai sitten ei silloinkaan. Jokaisen kipu on ainutlaatuinen, jota toinen ei voi täysin ymmärtää. Jumala siunaa meitä ainutlaatuisesti. Hän on luonut meidät ja elämämme aivan ainutlaatuisiksi.

Olen miettinyt lähiaikoina helmi-teemaa. Helmihän syntyy, kun Simpukan sisälle menee jokin terävä hiekanmurunen tai muu, joka voi vahingoittaa Simpukan sisälmystä. Ajan kanssa siitä vahingoittuneesta syntyy jotakin hyvin kaunista, helmi.

Mekin olemme Jumalan luomia ainutlaatuisia ihmeitä, helmiä. JAE 14. Saamme uskoa ja luottaa siihen, että kun meidän sydämeemme tulee haava tai meillä on vaikeaa, niin silloin Jeesus on rinnallamme ja vahvistaa meitä. Koettelemusten jälkeen meidänkin sisimpäämme kasvaa helmi, kasvamme ihmisinä. Kipu voikin olla myös siunaus.

Joskus elämässä on aikoja, jolloin ei ole näkyvissä iloa tai valoa. Meillä on aina kuitenkin yksi ilon aihe. Ilo siitä, että olemme iästä, elämäntilanteesta tai omista tunteistamme huolimatta Jumalalle ainutlaatuisia helmiä.

Juuri elämämme vaikeina hetkinä Jumala itse on rinnallamme ja ottaa meidät syliin ja kantaa.

Tänään saamme olla yhdessä Jumalan edessä ripissä ja ehtoollisella. Saamme jättää taakkamme Hänelle ja jäädä oman tyhjän sylimme kanssa Hänen syliin-
sä.

LIITE 8: Itkemättömät itkut -runo

Itkemättömät itkut
(Anna-Mari Kaskinen)

Kaikki menneet murheelliset päivät,
itkut, jotka itkemättä jäivät,
suru, jota lievitä ei kukaan,
kipu, joka aina tulee mukaan.
Tuska, joka yhä tulee kohti,
murhe, joka epätoivoon johti,
kyynel yksikään ei turhaan juokse,
kaikki, kaikki kootaan isän luokse!

Kerran vielä merkityksen saavat
kaikki itkut, kaikki lyödyt haavat!
Aika kutoo suurta salaisuutta:
kivun kautta Jumala luo uutta.
Mikään vaihe ei voi mennä hukkaan,
kyyneleetkin puhkeavat kukkaan.
Vaikkei silmä vielä nähdä saata:
tuskakin on toivon kasvumaata!

Vaikka pimeys on yllä päämme,
vaikka vielä varjon maahan jäämme,
yössä liekki lempeästi loistaa,
padot murtaa, kaikki lukot poistaa,
Hiljaa lähtee sydämeltä taakka.
Itkut itkeä saa loppuun saakka.
Sisään tulvii uusi, kirkas vesi,
vihdoinkin on vapaa sydämesi!

LIITE 9: Vinkkejä Tyhjän sylin messun tai hartauden järjestäjälle -vihkonen

VINKKEJÄ TYHJÄN SYLIN MESSUN TAI HARTAUDEN JÄRJESTÄJÄLLE

SISÄLLYS

1 TYHJÄN SYLIN MESSU JA HARTAUUS.....	3
2 MESSUN JÄRJESTÄMINEN	4
2.1 Yhteistyökumppanit	4
2.2 Käytännön vinkkejä	5
3 OHJELMAIDEOITA.....	7
4 SEURAKUNTIA, JOISSA JÄRJESTETTY TYHJÄN SYLIN MESSUJA TAI HARTAUKSIA.....	8
5 ESIMERKKIKAAVA MESSUSTA.....	9
6 ESIMERKKIKAAVA HARTAUDESTA.....	10
7 ESIMERKKI OHJELMA	11

1 TYHJÄN SYLIN MESSU JA HARTAUS

Tyhjän sylin messuja ja hartauksia on järjestetty 1990-luvun alkupuolelta lähtien, jolloin Porissa järjestettiin ensimmäinen Tyhjän sylin messu. Tyhjän sylin messuja ja hartauksia järjestetään lapsettomuuden, keskenmenon, raskauden keskeytyksen, kuolleen lapsen syntymän tai lapsen kuoleman kokeneille ja heidän läheisilleen (Oinonen 2006). Usein niitä ovat seurakunnan lisäksi järjestämässä Lapsettomien yhdistys Simpukka ry ja Kätkyt- ja lapsikuolemaperheiden yhdistys Käpy ry sekä Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen Itu-projekti.

Messulla eli ehtoollisjumalanpalveluksella tarkoitetaan jumalanpalvelusta, jossa vietetään ehtoollista. Messu, jota perinteisesti vietetään kirkoissa sunnuntaisin, on seurakunnan jumalanpalveluselämän keskus. Tavallisen messun lisäksi on erilaisia messuja, kuten esimerkiksi viikkomessu tai erilaiset teemamessut. Viikkomessua vietetään sunnuntain päämessua yksinkertaisemmin ja koruttomammin. Käytän viikkomessun kaavaa Tyhjän sylin messukaavan pohjana, sillä viikkomessu on rakenteellisesti väljempi ja sopii siis hyvin tällaiseen messuun. (Sariola 1998, 13-14,149.) Yleensäkin messujen rakenteessa on mahdollista huomioida kirkkovuoden ajankohta sekä perinteet ja messun toteuttajien lukumäärä. Jumalan sana ja sen saarnaaminen sekä ehtoollisen sakramentti ovat messun ydin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000, 17).

Ehtoollisen yhteyteen kuuluu aina rippi eli synnintunnustus ja -päästö (Kirkkohallitus 2000, 4). Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa se on Kristuksen asettama pyhä toimitus syntien anteeksi saamiseksi. Messussa rippi tarkoittaa yhteistä rippiä eli liturgi lukee yhteisen synnintunnustuksen tai se luetaan yhteen äänen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Sen jälkeen liturgi lukee synninpäästön ja vakuuttaa, että synnit ovat annettu anteeksi.

Tyhjän sylin tilaisuuden voi järjestää myös lyhyempänä hartautena, jossa ei vietetä ehtoollista. Hartauden kaava on vapaamuotoinen. Yleensä se sisältää rukousta, hiljentymistä, Raamatun lukua ja musiikkia. Tällaiseen Tyhjän sylin har-

tauteen sopisi pohjaksi myös jokin kirkkokäsikirjasta löytyvistä päivän rukoushetkien kaavoista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2000.)

Lapsettomille messussa on olennaista se, että messussa heillä on aika ja paikka surra menetystä. Koska mitään näkyvää ei ole menetetty, ei ole tavallaan mitään sururituuaalia: ei hautaa, ei tiettyä päivää, jolloin menetys on tapahtunut jne. (Lindfors Anne, henkilökohtainen tiedonanto 24.2.2010)

2 MESSUN JÄRJESTÄMINEN

2.1 Yhteistyökumppanit

Simpukka-yhdistys on perustettu vuonna 1988. Nimenä oli aluksi Saisimmepa Lapsen ry ja sen jälkeen Lapsettomien tuki ry. Vuonna 2006 nimeksi tuli nykyinen Lapsettomien yhdistys Simpukka ry. Yhdistyksen tarkoituksena on, että tahattomasti lapsettomat voivat yhteiskunnassa hyvin. Tarkoituksensa täyttämiseksi Simpukka ry tarjoaa vertaistukea ja tekee yhteistyötä muun muassa hoitohenkilöstön, adoptiojärjestöjen ja terapeuttien kanssa. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.)

Simpukka-yhdistys on tarkoitettu lapsettomien parien lisäksi myös niille, jotka ovat saaneet lapsen esimerkiksi hoidoilla tai adoptoimalla. Yhdistys julkaisee myös Simpukka-jäsenlehteä sekä tarjoaa tietoa hedelmöityshoidoista ja lapsettomuuden psyykkisestä puolesta. Lisäksi yhdistys järjestää aihepiiristä luentoja ja koulutusta sekä koordinoi eri puolilla Suomea toimivia vertaisryhmiä. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.)

Simpukka-yhdistys määrittelee uuden strategiansa mukaan lapsettomiksi naiset ja miehet, jotka kokevat tahatonta lapsettomuutta. Yhdistys painottaa olennaisinta olevan ihmisen oman tunteen siitä, ettei voi saada lasta tai lisää lapsia, vaikka haluaisi. Lapsettomuus voi johtua siis monesta syystä. Lapsettomuusko-

kemus voi olla osa elämää edelleen, vaikka olisi saanutkin lapsen tai päätynt elämään yksin tai kaksin. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry 2010.) Hedelmöityshoitojen, adoption tai sijaisvanhempana toimimisen avulla moni pari saa lopulta lapsen, mutta prosessi on pitkä ja henkisesti raskas. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry i.a).

Yhdistys määrittelee lapsettomuudeksi myös muista syistä kuin hedelmättömyydestä johtuvan lapsettomuuden. Esimerkiksi sairaus, lääkitys tai sairauden hoito voi olla esteenä. Suru lapsettomuudesta voi olla myös silloin, jos ei ole puolisoa tai puoliso ei halua lapsia. Tällaisissa tilanteissa voi olla vieläkin vaikeampaa. (Lapsettomien yhdistys Simpukka ry i.a.)

Simpukka-yhdistyksen internet-sivut ovat www.simpukka.info ja sähköposti osoite on simpukka@simpukka.info

Kätkyt- ja lapsikuolemaperheiden yhdistys, Käpy ry, on kaikkien lapsensa menettäneiden tukiyhdistys. Yhdistyksen toimintamuotoja ovat tuki-, tiedotus- ja tutkimustoiminta. Käpy-yhdistyksen koordinoimia vertaistukiryhmiä toimii usealla paikkakunnalla ympäri Suomea. Myös työssään lapsensa menettäneitä kohtavat voivat kysyä neuvoja Käpy-yhdistyksestä. (Kätkyt- ja lapsikuolemaperheiden yhdistys Käpy ry, i.a.)

Käpy-yhdistyksen internet-sivut ovat www.kapy.fi ja sähköpostiosoite on [toimisto\(at\)kapy.fi](mailto:toimisto(at)kapy.fi).

2.2 Käytännön vinkkejä

Tyhjän sylin tilaisuudesta on hyvä mainostaa etukäteen, jotta mahdollisimman moni saa tiedon. Ihmiset voivat nimittäin lähteä kauempaakin Tyhjän sylin tilaisuuteen, sillä niitä järjestetään aika harvoin. Tyhjän sylin tilaisuudesta kannattaa ilmoittaa esimerkiksi Simpukka-yhdistykselle ja Käpy-yhdistykselle, jotta he voivat laittaa tiedon omaan toimintakalenteriinsa internettiin ja tiedottaa muutenkin kohderyhmälleen. Huomioithan, että messusta kannattaa tiedottaa hyvissä

ajoissa etukäteen, jotta tiedot ehtivät yhdistysten lehtiin. Tiedot Käpy-yhdistykselle voi lähettää osoitteeseen [toimisto\(at\)kapy.fi](mailto:toimisto(at)kapy.fi) ja Simpukka-yhdistykselle osoitteeseen simpukka@simpukka.info.

Hyvä ajankohta messun järjestämiselle on äitienpäivän, isänpäivän tai joulun lähellä. Voit järjestää messun esimerkiksi Simpukka-viikolla toukokuussa (Lapsettomien lauantaita ja äitienpäivää edeltävä viikko) tai Miesten viikolla (isänpäivää edeltävä viikko). Näillä teemaviikoilla messu saa enemmän näkyvyyttä tiedotuksessa ja mediassa.

Etukäteen kannattaa pyytää edellä mainituilta yhdistyksiltä myös esitteitä ja muuta mahdollista materiaalia messussa tai hartaudessa jaettavaksi, sillä joku osallistujista ei välttämättä ehkä vielä tiedä yhdistyksistä ja olisi kiinnostunut osallistumaan.

Kirkon tai muun tilan koristeluun ja siitä syntyvään tunnelmaan on hyvä kiinnittää myös huomiota. Usein yksinkertainen on kaunista, ja hämärä voi luoda sopivaa tunnelmaa. Kirkkoon voi koristella pöydän, jossa on esimerkiksi vauvan ja lapsen tavaroita. Tällaisen pöydän eteen sopii myös kynttilänsytytys.

3 OHJELMAIDEOITA

Tyhjän sylin tilaisuuksissa on hyvä olla paljon sellaista ohjelmaa, jonka aikana saa hiljentyä, esimerkiksi laulu- ja musiikkiesityksiä. Tyhjän sylin messuun tai hartauteen voi liittää myös esimerkiksi mahdollisuuden kynttilänsytytykseen ja oman esirukousaiheen kirjoittamiseen. Nämä esirukousaiheet voidaan kerätä, mutta voi olla hyvä, että niiden puolesta rukoillaan vain yleisesti. Jos kirkossa on vain vähän osallistujia, ei ole välttämättä mukavaa, että niitä luetaan ääneen.

Tilaisuuden jälkeen voi järjestää tehetken, jossa ihmiset voivat keskustella keskenään tai messun järjestäjien kanssa ja mahdollisesti tutustua yhdistysten materiaaliin.

Messun tai hartauden puheen voi toteuttaa myös keskusteluna, esimerkiksi jotkut lapsettomuuden tai lapsenmenetyksen kokeneet voivat keskustella papin kanssa tai kertoa oman selviytymistarinansa.

Tässä alla on muutamia esimerkkejä sopivista Raamatun kohdista ja lauluista

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia Raamatun kohtia

PS. 42, 94, 121, 139, 142, Joh. 6:38-40

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia hengellisiä lauluja

Muista niitä; Käy, Herra, meitä siunaamaan; Hän ohitse ei kulje; Sinua siunata tahdon; Älä pelkää; Mua tartu käteen Herra; Särkyneille; Valon hymni; Kuule minun ääneni; Uskon salaisuus; Sinun varaasi

Tyhjän sylin tilaisuuksiin sopivia virsiä

338, 397, 444, 471, 517, 555, 563

4 SEURAKUNTIA, JOISSA JÄRJESTETTY TYHJÄN SYLIN MESSUJA TAI HARTAUKSIA

Tyhjän sylin messu tai hartaus on järjestetty säännöllisesti tai viimeaikoina seuraavissa seurakunnissa:

Euran seurakunta, Eura	www.euranseurakunta.fi
Lahden seurakuntayhtymä, Lahti	www.lahdenseurakuntayhtyma.fi
Länsi-Porin seurakunta, Pori	www.porievl.fi
Rauman seurakunta, Rauma	www.rauma.seurakunta.net
Tampereen seurakuntayhtymä	www.tampereenseurakunnat.fi
Teljän seurakunta, Pori	www.porievl.fi
Vantaankosken seurakunta, Vantaa	www.vantaanseurakunnat.fi

5 ESIMERKKIKAAVA MESSUSTA

TYHJÄN SYLIN MESSU**I JOHDANTO**

1. Alkuvirsi, psalmi, musiikkia...

2. ALKUSIUNAUS

3. JOHDANTOSANAT Osallistujat ja kirkkovuoden ajankohta
huomioiden...

4. RUKOUS

5. VIRSI

II SANA

6. RAAMATUNLUKUA

7. PUHE

8. YHTEINEN RIPPI

Synnintunnustus

Synninpäästö

9. USKONTUNNUSTUS

10. VIRSI TAI MUSIIKKIA

11. YHTEINEN ESIRUKOUS

III EHTOOLLINEN12. MUSIIKKIA TAI RUNO
(kolehti)

13. EHTOOLLISRUKOUS

14. ISÄ MEIDÄN

15. HERRAN RAUHA

16. JUMALAN KARITSA

17. EHTOOLLISEN VIETTO
(musiikkia)

18. KIITOSVIRSI

IV PÄÄTÖS

19. SIUNAUS

20. PÄÄTÖSMUSIIKKI

6 ESIMERKKIKAAVA HARTAUDESTA

TYHJÄN SYLIN HARTAUUS

1. JOHDANTO
2. MUSIIKKIA
3. PSALMITEKSTEJÄ
4. MUSIIKKIA
5. PUHE
6. RUKOUS
7. HERRAN SIUNAUUS
8. PÄÄTÖSMUSIIKKI

7 ESIMERKKI OHJELMA

Tyhjän sylin messu 11.2.2010

Alkumusiikki

Johdanto

Virsi 338

Raamatunluku ja puhe

Yhteinen rippi

uskontunnustus

Yhteislaulu "Niin kaunis on maa"

Runo "Itkemättömät itkut"

Esirukous

Ehtoollinen

Kiitosvirsi 397

Herran siunaus

Päätösvirsi 548

Niin kaunis on maa

(Kari Rydman)

1. Aurinko nousee, on kastetta maassa. Aika on herätä, nousta ja lähteä, kohdata ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa, niin korkea taivas, soi lintujen laulusta kukkiva kunnas ja varjoiset veet, niin varjoiset veet.

2. Päivä on kirkas, vain metsässä tuulee. Aika on naurun ja leikin ja riemun, mukana ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa..

3. Aurinko laskee, jo pitenee varjot. Aika on eron ja jäähyväisten. Poissa on ystävä kallehin.

Niin kaunis on maa...